

7271005

LATVIJAS REPUBLIKAS IEKŠLIETU MINISTRIJA Raina bulvāris 6, Rīga, LV-1050, fakss 7271005, e-pasts kanceleja@iem.gov.lv, tālrunis 7219263

Rīgā

2007.g. 04. oktobrī Nr.1-28/4203

Latvijas Republikas Saeima

Uz 2007.gada 24.09. Nr.8/4-2-i/68-(9/07)

Politisko organizāciju (partiju)
apvienības „Saskaņas centrs”
frakcijaiPar deputātu jautājumiem
„Par personvārdu rakstību un
lietošanu latviešu valodā”

Iekšlietu ministrija 2007.gada 25.septembrī ar vēstuli Nr.12/2-7-n/195-(9/07) saņēmusi Latvijas Republikas Saeimas kancelejas pārsūtītu Politisko organizāciju (partiju) apvienības „Saskaņas centrs” frakcijas 2007.gada 24.septembra iesniegumu Nr.8/4-2-i/68-(9/07) ar jautājumiem par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 22.aprīļa noteikumu Nr.202. „Valsts valodas centra nolikums” 2.punktu valsts politikas īstenošana attiecībā uz normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanas jomā ir Valsts valodas centra darbības mērķis. Šo noteikumu 3.1. apakšpunktā ir noteikts, ka Valsts valodas centrs (turpmāk tekstā – Centrs) veic normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību valsts valodas lietošanas jomā un 6.7.apakšpunktā ir noteikts, ka Centram ir tiesības pieprasīt, lai tiktu novērsti ar valsts valodas lietošanu saistītie pārkāpumi.

Atbilstoši kompetencei, atbildot uz Jūsu jautājumiem, informējam, ka

1. Personu apliecinošu dokumentu likuma 7.panta pirmā daļa nosaka, ka Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde izsniedz personas apliecības, pilsoņu un nepilsoņu pasēs, bezvalstnieku un bēgļu ceļošanas dokumentus (turpmāk tekstā – pasēs). Minētā likuma 5.pants nosaka, ka personas apliecības un pasēs tiek izsniegtas, pamatojoties uz Iedzīvotāju reģistra (turpmāk tekstā – Reģistra) datiem. Saskaņā ar Iedzīvotāju reģistra likuma 9.pantu ziņas Reģistrā ierakstāmas latviešu valodā, izņemot ārzemnieku vārdu, uzvārdu un adresi, ko ieraksta latīniskajā rakstībā atbilstoši ārvalsts izsniegtajiem ceļošanas dokumentiem.

Personu apliecinošu dokumenta likuma 5.panta piektā daļa nosaka, ka pēc pasēs turētāja vēlēšanās papildus šā panta pirmajā daļā minētajām ziņām (pirmajā daļā minētas ziņas par pasēs turētāju no Iedzīvotāju reģistra)

IEM_Inf_031007_Par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā

SAEIMAS KANCELEJA

- 4 - 10 - 2007

Nr.12/5-2-204-(9/07) Plkst. 1643

7271005

2

par dokumentu) pasē ieraksta personas vai personas dzimtas uzvārda vēsturisko formu vai personas vārda vai uzvārda (vārda un uzvārda) citas valodas oriģinālformu latīnalfabētiskajā transliterācijā. Likuma 6.pants nosaka, ka pasu paraugus nosaka Ministru kabinets.

Ministru kabineta 2004.gada 22.aprīļa noteikumu Nr.378 „Noteikumi par pilsoņu personas apliecībām, nepilsoņu personas apliecībām pilsoņu pasēm, nepilsoņu pasēm un bezvalstnieku ceļošanas dokumentiem” 4.2.2. apakšpunktā ir noteikts, ka pēc personas vai, ja persona nav sasniegusi 15 gadu vecumu, pēc personas vecāka vēlēšanās papildus ieraksta šādas ziņas pases 4.lappusē – personas vārda (vārdu) un uzvārda (turpmāk abi – personvārds) citas valodas oriģinālformu latīnalfabētiskajā transliterācijā vai personvārda vai personas dzimtas uzvārda vēsturisko formu, ja personvārda rakstība pases 3.lappusē atšķiras no personvārda rakstības dokumentā, kurā tas rakstīts citas valodas oriģinālformā vai atšķiras no personvārda vai dzimtas uzvārda vēsturiskās formas. Personvārda citas valodas oriģinālformu vai personvārda vai personas dzimtas uzvārda vēsturisko formu persona vai, ja persona nav sasniegusi 15 gadu vecumu, personas vecāks apliecina dokumentāri. Personvārda latīnalfabētisko transliterāciju veic saskaņā ar šo noteikumu 6.pielikumu (Noteikumu Nr.378 pielikumā ir ICAO (*International Civil Aviation Organization*) noteiktā transliterācijas tabula).

Ministru kabineta 1996.gada 23.aprīļa noteikumi Nr.154 „Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi” nosaka normas, kā izstrādājams un noformējams dokuments. Šo noteikumu 8.punkts nosaka, ka dokuments jāraksta skaidri salasāmā rakstā literārā valodā, ievērojot valsts valodas pareizrakstības normas un terminoloģiju. Šo noteikumu 9.punktā noteikts, ka citas valodas lietošana pieļaujama atsevišķos gadījumos tekstā uzrādot citvalodu īpašvārdu oriģinālformas un 10.punktā noteikts, ka citvalodu īpašvārdi valsts valodā rakstāmi, atveidojot tos pēc oriģinālizrunas atbilstoši latviešu valodas pareizrakstības normām, ja nepieciešams, aiz īpašvārdiem iekavās rakstot tos oriģinālrakstībā. Citu valodu alfabēta burti atveidojami latviešu valodas rakstībā.

Šo noteikumu 11.punkts nosaka, ka dokumentā visi vārdi parasti lietojami pilnā formā, ar attiecīgām locījumu galotnēm, lai skaidri parādītu vārdu savstarpējo saistījumu.

Ministru kabineta 2004.gada 2.marta noteikumi Nr.114 „Noteikumi par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā, kā arī to identifikāciju” nosaka latviešu literārās valodas normas citvalodu cilmes personvārdu atveidē un lietošanā, kā arī citvalodu personvārdu atveides pamatnoteikumus latviešu valodā un kārtību, kādā personvārdu rakstāmi un identificējami dokumentos neatkarīgi no to cilmes. Šie un iepriekš minētie Ministru kabineta noteikumi Nr.154 ir saistoši attiecībā uz jebkuru Latvijā vai Latvijas iestādes izdotu dokumentu.

2. Uzvārda vēsturisko formu apliecinoši dokumenti ir latviešu valodā rakstīti personas dokumenti, piemēram, dzimšanas apliecība, laulības apliecība, pase vai personas vecāku iepriekš minētie personas dokumenti, kuros uzvārds ierakstīts pēc atšķirīgām latviešu literārās valodas normu prasībām. Uzvārda

7271005

3

vēsturiskās formas ierakstu pasē reglamentē Ministru kabineta 2004.gada 22.aprīļa noteikumi Nr.378 „Noteikumi par pilsoņu personas apliecībām, nepilsoņu personas apliecībām pilsoņu pasēm, nepilsoņu pasēm un bezvalstnieku ceļošanas dokumentiem”. Personas vārda vēsturisko formu apliecina uzrādot personas dokumentu, kurā personas vārds ir ierakstīts pēc atšķirīgām latviešu literārās valodas normu prasībām.

Uzvārda oriģinālformu apliecina ārvalstī izsniegts personas dokuments, ja personai pirms tam nav Latvijā izsniegta dokumenta ar šādu uzvārdu. Tā var būt personas dzimšanas apliecība (šajā gadījumā oriģinālforma var būt arī vārdam) vai personas laulības apliecība, ja persona, slēdzot laulību ārvalstī, ir mainījusi uzvārdu. Personvārda oriģinālformas ierakstu pasē reglamentē iepriekšminētie noteikumi.

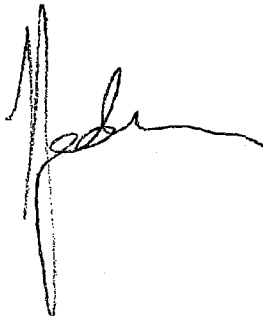
3. Bērna vārda, arī uzvārda, oriģinālforma ir ierakstīta bērna dzimšanas apliecībā, kas arī ir pirmais personai izsniegtais personas dokuments. Ja bērns ir dzimis Latvijā, tad bērna vārda oriģinālforma ir latviešu valodā un šajā gadījumā vārda ieraksts pases 3.lappusē neatšķiras no oriģinālformas un papildus ierakstam pasē nav pamata. Ja bērns ir dzimis ārvalstī un dzimšanas apliecību ir izsniegusi ārvalsts kompetentā iestāde, tad bērna vārdam un uzvārdam var būt citas valodas oriģinālforma, kas atšķiras no personvārda rakstības latviešu valodā, līdz ar to ir pamats šādam papildus ierakstam pasē saskaņā ar iepriekš minētajiem normatīvajiem aktiem. Ja viens no bērna vecākiem ir ārvalstnieks un bērna dzimšanas apliecība ir izsniegta Latvijā, un bērnam ir izvēlēts vecāka, kuram nav Latvijas izsniegta personu apliecinoša dokumenta, uzvārds, un dzimšanas apliecībā papildus ir norādīta šī vecāka uzvārda citas valodas oriģinālforma, tad bērna pasē iespējama viņa uzvārda vēsturiskā forma, kas ir atbilstoša bērna vecāka uzvārda oriģinālformai.

Vārda izcelsmes (piemēram, vārda Aleksandrs izcelsme no grieķu, romiešu vai maķedoniešu valodām un turpmākais vārda variantu attīstības ceļš caur slāvu valodām) atspoguļojums personu apliecinošā dokumentā saskaņā ar tiesību aktiem nav paredzēts.

Papildus informējam, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 25.novembra noteikumu Nr.667 „Valsts valodas aģentūras nolikums” 2.2.apakšpunktu, konsultācijas valodas jautājumos sniedz Valsts valodas aģentūra.

Ministrs

I.Godmanis

964
Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes
Pasu nodaļas vecākā referente
Drošma Ose
Tel 7219244
Drošma.ose@pmlp.gov.lv